

Nortasunaren nahaste saiheskaria eta Arthur Schopenhauer

MIKEL HARANBURU OIHARBIDE, JOANA ESTEVE OKARIZ,
NEKANE BALLUERKA LASA ETA ARANTXA GOROSTIAGA MANTEROLA

EHU

(Avoidant personality disorder and Arthur Schopenhauer)

Abstract

The aim of this paper is to describe the avoidant personality disorder and to analyse the avoidant profile of Arthur Schopenhauer. We begin the paper with the description of the behavior, relationships, cognitive style, affectivity and self-concept of people suffering from avoidant personality disorder. Such pattern is characterized by hypersensitivity to be rejected by others, resulting in avoidance of social situations in which he/she may feel rejected. He/she maintains the desire of close relationships but avoids relationships with people who do not show unconditional acceptance in order to avoid negative emotions. He/she isn't isolated for being affectively cold, but because he/she is anxious. After describing the pattern that characterizes avoidant personality disorder, we analyze the possible causes of and the factors influencing the development of the disorder. We show the criteria used for the diagnosis as well as the aims that are set and the therapies that are implemented for its treatment. Finally, we analyse the personality of such a relevant philosopher as Schopenhauer, who might have suffered from this disorder. We provide data of his biography and philosophy and we end the paper describing his psychological profile.

Keywords: *personality, disorder, avoidant, Schopenhauer*

Artikulu honen helburua Nortasunaren Nahaste Saiheskaria deskribatzea eta Arthur Schopenhauerren profil saiheskaria aztertzea da. Lanaren hasieran Nahaste Saiheskaria duen pertsonaren portaera, harremanak, estilo kognitiboa, afektibitatea eta autokontzeptua deskribatu ditugu. Nahaste saiheskaria duenak gehiegizko sentikortasuna agertzen du besteen aldetik jasaten duen baztertzearrekiko, eta ekidin egiten ditu baztertutia sentiarazten duten egoerak. Harreman estuetarako desirarik falta ez bazaio ere, saihestu egiten ditu baldintza gabe onartzen ez dutenekiko harremanak, emozio negatiboak ekiditearren. Ez da, beraz, afektiboki hotza delako bakartzen, baizik barne-hersturaz

betea dagoelako. Nortasunaren Nahaste Saiheskariaren profila deskribatu ondoren, nahaste horren garapenean eragina duten zergati eta faktoreak aztertu ditugu. Diagnostikoa egiteko erabiltzen diren irizpideak agertu ditugu, tratamendurako jartzen diren helburuekin eta helburu horiek lortzeko indarrean jartzen diren terapiekin batera. Azkenik, Schopenhauer filosofo ospetsuaren nortasuna aztertu dugu, nahaste saiheskaria jasan zuela pentsa baitaiteke. Filosofo horren biografia eta filosofia ezagutzeko datuak eta kontzeptuak eman ditugu, eta berorren profil psikologikoaren deskribapenarekin amaitu dugu artikulua.

Sarrera

Nortasunaren nahaste bat duen pertsonak errealitatea hautemateko eta gizartearen aurrean jokatzeko modu finko eta zurrunik agertzen ditu. Ez du behar besteko malgutasunik eta trebetasunik izaten gizarteko egoera aldagarri eta ezegonkorretara egokitzeko. Ez da, gainera, konturatzen, hautemateko, pentsatzeko eta jokatzeko eredu desgokiak jarraitzen dituela.

Nortasunaren nahaste saiheskaria duenak ere jokatzeko modu finko eta zurrunik agertzen ditu: besteek baztertu egingo dutela eta min egingo diotela auresaten du etengabe eta haiekiko harremanak saihestera jotzen du; besteentz aurrean beti erne eta barne-hersturaz betea egoten da eta portaera inhitua agertzen du; bere burua baliogabetzen duten pentsamenduak etortzen zaizkio etengabe burura. Gainera, besteekin harreman gehiago eta hobeak edukitzea desiratzen duen arren, desira hori mozorrotu egiten du, eta azaletik begiratuta, afektiboki hotza den pertsonaren itxura ematen du. Beraz, nahaste guztietan gertatzen den moduan, hertsapen eta zurruntasun finkoek mugatzen dute saiheskariaren bizitza ere, eta muga horiek ez diote uzten berak lortu nahi duena lortzen. Nahaste saiheskaria duen pertsona baten adibidea aurkitzen hasita, filosofo moduan oso ezaguna den Arthur Schopenhauerrekin egin dugu topo. Schopenhauerrek agertzen dituen bereizgarri psikologikoak ezin daitezke nahaste saiheskariaren ikuspegitik bakarrik azaldu. Nahasteen konstelazio oso bat hartu behar da kontuan Schopenhauer ulertzeko. Hala ere, hasieratik esan behar dugu, Schopenhauerren pentsaeraren azalpena ez dela haren bereizgarri psikologikoetan bakarrik oinarritu behar. Historiaren eta filosofiaren historiaren bilakaeraren ikuspegia kontuan hartzea ere ezinbestekoa da Schopenhauerren filosofia ulertzeko. Hori bai, haren gogoeta askoren oinarrian bere nortasun bereziaren ezaugarriak soma daitezke.

Psikiatriaren Elkarte Amerikarraren Buruko Nahasteen Eskuliburuak (DSM IV: The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 1994) Norta-

sunaren Barne-hersturazko Nahasteen artean kokatzen du Nahaste Saiheskaria, Mendeko Nahastearekin eta Nahaste Obsesibo-Konpultsiboarekin batera. Nahaste multzo horretatik aparte, beste bi nahaste multzo ere bereizten ditu: Nortasunaren Nahaste Eszentrikoak (Paranoidea, Eskizoidea eta Eskizotipikoa) eta Nortasunaren Nahaste Dramatikoak (Antisoziala, Mugakoa, Histrionikoa eta Nartzisikoa). Artikulu hau Nortasunaren Nahaste Saiheskaria eta nahaste hori jasan zuen Arthur Schopenhauerren bereizgarriak agertzera bideratuko dugu.

I. Nortasunaren nahaste saiheskaria

Deskribapena

Portaera

Nahaste saiheskaria dutenek ingurunea kontuz aztertzen dute eta erne egoten dira, balizko mehatxuen bila. Berez kaltegarriak ez diren gertaeren aurrean mesfidantzaz eta gehiegizko sentikortasunez jokatzeko dute, lotsagarri gertatzeko edo baztertua izateko beldurrez. Horregatik, portaera inhibitua agertzen dute eta lan munduan aurrera ez dute egiten, besteen judizio negati-boekiko gehiegizko sentikortasuna dutelako.

Gizartetik aktiboki urruntzen dira. Kritiken, bazterketen edo lotsagarri gelditzearen beldurrak gizarte harremanetatik urrun gordetzen ditu nahaste hau dutenak. Baldintzagabe maitatuak direla jakin behar izaten dute, harremanetan hasi baino lehen, konbentziturik baitaude erakargarritasunik ez dutela eta besteek duten trebetasunik ez dutela.

Harremanak

Saihesteagatiko nahastea dutenei zaila gertatzen zaie beste pertsonen aurrean beren burua irekitzea eta beren benetako pentsamenduak eta sentimenduak agertzea. Bakartuak, baztertuak eta maila apalera eraitsiak sentitzen dira gizartean. Gehiegizko sentikortasuna agertzen dute bakartze eta baztertze horien aurrean, eta horrelako esperientziak bizi izateko beldurrez, harremanetan uzkur, lotsati eta herabe jokatzeko dute.

Herabe eta beren baitan bilduak ageri dira, baina, oro har, ikusezin bihurtzen dira. Beren buruaz ez dute hitz egiten, ez baitute besteen arreta-gune izan nahi. Gehiegizko sentikortasuna agertzen dute besteen kritikaren eta isekaren aurrean. Ondorioz, beste pertsonen baldintza-gabeko onarpena ziurtatua ez dagoenean, ekidin egiten dute haiekin harremanean jartzea.

Estilo kognitiboa

Nortasunaren nahaste saihezkaria duenaren ohiko pentsamendu automatiko baliogabetzaileak ondoren agertzen diren hauen antzekoak dira: «Keinu hori egin badu, gogokoa ez nauelako da», «Sozialki gaitasunik gabea naiz, lanean eta harreman sozialetan ez naiz desiragarria», «Ezertarako ez dudala baliogabetzako dute», «Besteak niregana hurbiltzen badira, nire benetako nortasuna ezagutuko dute eta baztertu egingo naute», «Nire mihia tratatu egin da eta kokoloa naizela pentsatuko dute», «Arreta niregana erakartzea ekidin egin behar dut, eta nabarmendu gabe pasatzen saiatu behar dut», «Hobe da ezer ez egitea, zerbaitetan saiatu eta porrot egitea baino», «Tentsio-aztarna horiek harremana gaizki doala adierazten dute, beraz, harremana moztu egin behar dut». «Besteek beren merituengatik dute arrakasta, baina nik arrakasta dudanean, zorteagatik da».

Afektibitatea

Ezegonkortasun emozionala eta bulkadatsutasuna dira haien bereizgarriak. Erraz pasatzen dira hersturatik gehiegizko kitzikapenera, harreman maitekorretatik mesfidantzara. Besteengana hurbildu nahi lukete, baina beldurtu egiten dira. Alde horretatik, esanguratsua da Munduko Osasun Elkartearen diagnostiko eskuliburuak (CIE-10 1992) nahaste hau izendatzeko «nortasunaren barne-hersturaren nahastea» izena erabiltzea.

Pertsona saihezkari batzuek harreman positiboak eta afektibitate aberatsa ager ditzakete, baina konfiantza duten pertsonekin bakarrik jokatzen dute horrela, edo musikaren, olerkien edo egunerokoaren bidez agertzen dute afektibitate hori. Beste saihezkari batzuek antsietatez beteak ageri dira harremanetan, besteez mesfidatu egiten dira eta besteekin harreman iraunkorra eratzeko konfiantzarik ez dute. Saihezkari asko dira hutsune eta despertsionalizazio sentimenduak, emozio disarmonikoak, tristura sakona, hutsunea eta bakardadea bizi dituztenak.

Inhibizio soziala, ezintasun sentimendua eta besteen ebaluazio negatiboarekiko gehiegizko sentikortasuna agertzen dute. Auto-estimua baxua dute, eta beren lorpenen eta gaitasunen ebaluazio baxua egiten dute. Besteen aurrean huts egitearen eta ondorioz jasoko dituzten kritika eta baztertezen beldur dira. Horregatik, haien aurrean uzkuritu eta ikusezin bihurtzen dira.

Autokontzeptua

Beren burua ezgauza, ahul eta txiki moduan ikusten dute. Jaso dituzten porrotengatik eta frustrazioengatik besteak baino gutxiagotzat dituzte beren

buruak. Beste pertsonak goragoko mailako moduan ikusten dituzte. Bestee- ganako mesfidantza dute eta besteek baztertu eta abandonatu egingo dituzte- la uste izaten dute.

Beren burua baliogabetzearen eta amets magikoen artean kulunkatzen dira. Fantasietan ez dute sinesten, baina maite dituzte fantasiak. Introspekzio- rako duten joera hori dela eta, zailtasunen aurrean, arazoei aurre egiteko go- goaren orde, irudimenean babesteko gogoia etortzen zaie.

Diagnostiko diferentziala

Barnerakoitasun eta neurotizismo maila garaiak eta maitekortasun handia dira nortasunaren nahaste saiheskaria dutenen hiru bereizgarriak (Morey, Gunderson, Quigley, Shea et al. 2002). Cloningerren arabera, berritasun bi- laketarako joera kaxkarra, sariarekiko mendetasun txikia eta kaltearen ekidite garaia dira nahaste honen ezaugarri nagusiak.

Zertan bereizten dira nahaste saiheskaria eta nahaste eskizoidea?

Nortasunaren nahaste eskizoidea	Nortasunaren nahaste saiheskaria
<p>Harreman sozial gutxi ditu, harreman- tarako gogo edo emozio gutxi eta axola- gabetasuna agertzen duelako.</p> <p>Afektiboki kamutsa eta indiferentea ager- tzen da gizarte harremanetan.</p> <p>Bakartze egosintonikoa da: harremaneta- tik gogoz erretiratzen da.</p> <p>Ez du auto-estima baxurik, eta bost axola zaizkio besteen kritikak eta sentimen- duak.</p> <p>Eskizofreniaren sintoma positiboak gara- tzen ditu, batez ere.</p> <p>Portaera bitxia du.</p>	<p>Harreman sozial gutxi ditu, baina harre- man sozialak eduki nahi ditu, barne- hersturak galarazten badizkio ere.</p> <p>Ez zaio gustatzen sozialki bakartua ego- tea, onartua izatea desiratzen duelako eta besteen kritikarekin sufritu egiten due- lako.</p> <p>Bakartze egodistonikoa eta aktiboki burutzen dena da. Beste zerbaite nahi luke.</p> <p>Auto-estima baxua du, bere burua gutxi baloratzen du.</p> <p>Eskizofreniaren sintoma negatiboak garatzen ditu, batez ere.</p> <p>Bere portaera ez da deigarria.</p>
<p>Nortasun saiheskariaren nahastea diagnostikatzen hasi zirenean, jaitsi egin zen nor- tasun eskizoidearen diagnostikoaren maiztasuna. Izan ere, bereizi egin ziren barne- hersturagatik edo herabetasunagatik bakartzen diren pertsonak (nahaste saiheskaria dutenak) eta hoztasunagatik edo axolagabetasun afektiboarengatik bakartzen dire- nak (nahaste eskizoidea dutenak).</p>	

**Zertan dira berdinak eta zertan bereizten dira
nahaste paranoidea duena eta nahaste saiheskaria duena?**

Nahaste paranoidea	Nahaste paranoidea eta nahaste saiheskaria	Nahaste saiheskaria
	<p>Besteekiko susmoak, beldurra, ziurtasunik eza, deserosotasuna eta gehiegizko zelatatzea agertzen dituzte.</p> <p>Ezaugarri paranoideak dituzten saiheskariak besteen asmoez mesfidatu egiten dira, haiengandik babesten dira eta segurtasun distantzia bat gordetzen dute, emozionalki inplikatu aurretik. Kritikoak diren pertsonekiko haserre bizia sentitzen dute. Erreferentzia-ideiak edukitzen dituzte (munduan jatzotako gertaerek beraientzat esanahi berezia dutela pentsatzen dute) eta pentsatzen dute arazoen iturri besteak direla, eta ez beren buruak.</p>	
<p>Besteen asmo txarren igurikapenaren ondorioz sortzen dira susmo, beldur eta zelatatze horiek. Paranoidea bere gazteluan bakartua dago, kanpoko erasoen mehatxupean.</p> <p>Besteen eraso jasaten duela hautemateak edo sentitzeak eramaten du haien aurka jokaera oldarkorra erakustera eta haien eraso irudikatua aktiboki ekiditera.</p>		<p>Auto-estimua baxua duelako eta bere buruarengan konfiantza gutxi duelako gertatzen dira susmo, beldur eta zelatatze horiek.</p> <p>Baztertua izateko beldurra eramaten du jokabidea inhibituzera edo ekidite pasiboa erakustera.</p>

Zertan dira berdinak eta zertan bereizten dira mendeko nortasunaren nahastea eta nahaste saiheskaria duena?

Mendeko nahastea	Mendekoa eta saiheskaria	Nahaste saiheskaria
Mendetasunaren nahastea dutenen % 59k nahaste saiheskaria ere badu. Harremana mantendu nahi dute eta besteen menpean jartzen dira, bakarrik inora ezin direla iritsi pentsatzen dutelako.	Kritikarekiko gehiegizko sentikortasuna eta besteen sostenguaren beharra dute. Ezgauza eta sostengu beharreen sentitzen dira.	Nahaste saiheskaria duten pertsonen % 43k mendetasunezko nahastea ere badu. Barne-herstura maila handia dute, harremanak has-teko zailtasunak dituzte eta pertsona kritikoetatik aldendu egiten dira, bazterketa eta umiliazioa ekiditeagatik.

Nahaste saiheskaria sarritan gertatzen da nortasunaren beste nahasteekin batera eta I ardatzeko fobia sozialarekin batera. Zertan dira berdinak eta zertan bereizten dira fobia soziala duena eta nahaste saiheskaria duena?

Fobia soziala	Fobia soziala eta nahaste saiheskaria	Nahaste saiheskaria
Ez du saiheskariak bezalako auto-estimua baxurik, onarpen desirarik eta gutxiagotasun sentimendurik. Ez ditu harreman intimoak ekiditen eta sarritan pertsonarteko harreman asebetetzailerik bizi izaten ditu. Beldurra eta barne-herstura sintomak egoera sozial konkretuei loturik agertzen dira.	Nahaste saiheskariak iraupen handia du eta fobia sozialak ere bai. Biak haurtzarotik hasten dira. Bietan laneko errendimendua ukitua dago. Ikertzaile askorentzat ezin dira bereizi fobia sozial orokortua eta nortasunaren nahaste saiheskaria. Nortasun saiheskaria fobia sozial orokortuaren azpitale bat izango litzateke. Saiheskari fobikoek mendeko nahastearen eta nahaste saiheskariaren bereizgarriak agertzen dituzte. Harreman desiraren eta galera beldurraren artean kokatuta, ordezkatzailerik sinboliko bat behar dute, harengana beren barne-herstura bideratzeko. Objektu fobikoa behar dute bazterketa mehatxuari ihes egiteko.	Auto-estimua maila baxua, onarpen desira, gutxiagotasun sentimendua. Harreman intimoak ekiditen ditu. Egoera sozialei loturiko barne-herstura sintomak.

Mugako nahastea dutenekin alderatzen baditugu nortasunaren nahaste saihezkaria dutenak, mugakoak bulkadatsuagoak eta emozionalki aldakorragoak dira. Nahaste saihezkaria dutenak, berriz, sozialki bakartuagoak daude, besteek onar ditzaten nahi badute ere.

Nola bereizi nahaste saihezkaria eta patologikoa ez den herabetasuna? Nahaste saihezkaria duenak neurotizismo, barnerakoitasun eta maitekortasun garaia ditu, eta gizarteko harreman normaletatik erretiratu egiten da. Herabetasuna duenak neurotizismo eta barnerakoitasun maila garaiak ditu, baina maitekortasun garairik ez du, eta bizitza normal xamarra eraman dezake.

<p style="text-align: center;">CIE-10 Nortasunaren barne-herstura nahastea (ekidite portaerarekin)</p>	<p style="text-align: center;">DSM-IV Nortasunaren nahaste saihezkaria</p>
<p>A) Nortasunaren nahasteen irizpide orokorrak bete behar dira.</p> <p>B) Ondorengo sintoma hauetako lauk gutxienez agertu behar dute (CIE-10, Munduko Osasun Elkarte 1992):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Harreman pertsonal estuak eskatzen dituzten jarduera sozial eta laboralak ekidin, kritikaren, onarpenik ezaren edo baztertzaren beldurrez. 2. Harreman pertsonalak ezartzeko erresistentzia, onartuak izango direla ziur ez badaude. 3. Egoera sozialetan kritikatu eta baztertua izateko gehiegizko kezka. 4. Sozialki desegokia, erakargarritasun pertsonalik gabea eta besteak baino gutxiago den ustea. 5. Bizitza-estiloaren hertsapena, ziurtasun fisiko baten eduki beharrak eramanda. 6. Tentsio emozionalaren eta beldurraren sentimendu iraunkor eta orokortuak. 	<p>Heldu-aro hasieratik eta testuinguru ezberdinetan sozialki inhibitua, gutxiagotasun sentimenduekin, ebaluazio negatiboarekiko sentiberatasun gehiegia-ekin agertzen dira, eta item hauetako lau aurkezten dituzte gutxienez (DSM IV, American Psychiatric Association 1994):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pertsonarteko harreman sendoa eskatzen duten lanak edo jarduerak ekiditen ditu, kritikaren, onarpenik ezaren edo bazterketaren beldurrez. 2. Jendearekin inplikatzeko zailtasunak ditu, atsegina gertatuko dela ziur ez badago. 3. Egoera sozialetan kritikatu eta baztertua izateko aukerak kezka handia sortzen dio. 4. Sozialki gaitasunik gabe moduan, pertsonalki interesik gabe moduan edo besteak baino gutxiago moduan ikusten du bere burua. 5. Arrisku pertsonalak hartzeko edo jarduera berrietan inplikatzeko zailtasun handiak ditu, sor daitezkeen eragozpenen beldurratik. 6. Lotsaren edo erridikuluaren beldurrak eramanda gehiegizko herabetasuna agertzen du harreman intimoetan. 7. Pertsonarteko egoera berrietan inhibitua agertzen da, gutxiagotasun sentimenduak direla eta.

Nortasunaren nahaste saiheskaria duten batzuk gatazkatsuak izaten dira, nortasun negatibistaren edo pasibo-erasokorraren bereizgarriak dituztelako. Batzuetan lagunak idealizatu egiten dituzte eta besteetan etsaitzat hartzen dituzte eta gutxietsi egiten dituzte.

Saiheskari batzuek nortasun depresiboaren bereizgarriak ere agertzen dituzte. Fantasieta murgiltzeko joera dute, baina denborarekin fantasiak indarra galtzen dute, eta beren buruak gero eta gutxiago onartzen dituzte. Horrela, beren buruaz beste egiteraino hel daitezke.

Aurreko orrialdean, DSM-IVko (1994) Nortasunaren Nahaste Saiheskariaren eta CIE-10eko (1992) Nortasunaren Barne-herstura Nahastearen sintomak agertu ditugu. Bi nahasteok antzeko kontzeptuei egiten diete erreferentzia, bi kategoriak berdin-berdinak ez badira ere. DSM-IVan zazpi irizpide agertzen dira eta horietatik lau bete behar dira nortasunaren nahaste saiheskaria diagnostikatzeko. CIE-10ean, berriz, sei irizpide agertzen dira eta horietatik lau bete behar dira nortasunaren barne-herstura nahastea diagnostikatzeko:

Etiologia

Millon eta Millonek (1974) nerbio sistema sinpatikoaren nagusitasun funtzionala aipatzen dute nahaste honen oinarrian dagoen faktore biologiko moduan. Hau da, pertsonaren gehiegizko sentikortasuna egongo litzateke kanpoko munduarekiko apatiaren edo interes gabeziaren sustraian. Lehen mailan dagoena gehiegizko sentiberatasuna litzateke; apatia edo sentikortasun gabezia azalekoa edo sekundarioa izango litzateke, beraz. Ikuspegi horretatik, nahaste saiheskaria jasateko joera herentziaz jasoko litzateke, neurri handi batean. Nortasunaren alderdi konstituzional edo tenperamental horrek azalduko luke berritasunaren bilaketa baxua, sarietako mendetasun txikia eta kalteak ekiditeko joera indartsua (Geiger eta Crick 2001; Rettew et al. 2000). Haur batzuek txikitatik agertzen dute aktibazio fisiko handia egoera sozial batzuetan, eta ondorioz, egoera horiek ekiditera jotzen dute. Zentzu horretan esaten du Bleulerrek (1911) pertsona batzuek errealitatetik aldendu egin behar dutela, beren afektuak oso indartsuak direlako, eta afektu horiek aktiba ditzaketen kinadak ekidin egin behar dituztelako.

Alderdi konstituzional edo tenperamentalaren eragina azpimarratzera dator biki monozigotikoen artean gertatzen dena. Bikietako batek nahastea duenean besteak ere edukitzea sarriagotan gertatzen da biki monozigotikoen artean (% 24etan), biki dizigotikoen artean (% 15etan) baino (Kendler, Neale, Kessler, Heath eta Eaves 1992).

Badira beste ikerketa batzuk ere, zentzu berean doazenak. Honela, portae-ra inhibitua eta portaera espontaneoak zuten bi haur talde aztertu zituzten bi

urtetik zazpi urtera bitartean, eta emaitzen arabera, bi urterekin inhibitituak zirenek saiheskari izaten jarraitu zuten zazpi urterekin, eta espontaneoak zirenek elkarreragin sozialerako joera izaten jarraitu zuten (Kagan, Rezkick eta Snidman 1988). Badirudi, beraz, portaeraren inhibiziorako joera dagoela ekidite sozialaren oinarrian (Turner, Beidel eta Wolff 1996).

Kretschmerrek (1921) bakartze aktiboa (hiperestesikoa) eta pasiboa (anestesikoa) bereizi zituen. Bakartze anestesikoaren bereizgarriak sentikortasun gabezia, afektibitate kamustua eta espontaneotasun falta ziren. Bakartze hiperestesiko edo aktiboaren bereizgarriak, berriz, herabetasuna, mesfidantza, barne-herstura eta kitzikagarritasuna ziren. Nahaste saiheskaria bakartze aktibo edo hiperestesiko moduan ulertzen zuen. Bakartze aktiboa edo hiperestesikoa duenak bizitzaren borrokatik ihes egiten du eta ondo babesturik egoten da. Hau da, kanpoko munduko kinadak ekiditen edo indargabetzen saiatzen da bakartze hiperestesikoa duena, sortzen dioten barne-herstura ekiditeko. Aldiz, bakartze anestesikoa duena aktibaziorik sortzen ez diotelako aldentzen da harremanetatik, eskizoidearen kasuan gertatzen den moduan.

Ikuspegi psikoanalitikoak «karaktere fobikoa» deitura erabili izan du nahaste honi buruz hitz egitean. Hasieran gogoko zuten egoera bat ekiditen dute pertsona hauek, harremanetan sortutako kinada negatiboekiko erreakzio portaera batek eramanda (Fenichel 1945). Horneyk (1945) pertsonarteko harremanetatik aldentzen den nortasun «desatxeki» moduan deskribatu zuen jendearekiko harremanetan tentsioz betea sentitzen dena, eta tentsio hori ekiditeko bide moduan bakardadea aukeratzen duena; estilo desatxeki hori duenak ez du bere burua onartzen, eta ez du pentsatzen besteek onartuko dutenik; besteek mespretxatu egingo dutela pentsatzera heltzen da (Horney 1950).

Horneyrentzat (1945), arrakasta beldurra edo arrakasta lortzearen ondorioz besteen bekaitza sortu eta haien maitasuna galtzeko beldurra legoke nahaste saiheskariaren oinarrian. Saiheskariak beren arrakasta ezabatzen dute erretroaktiboki. Arrakasta hori lehenengo aukeran zoriz lortu dutela pentsatzen dute, eta bigarren entseguan huts egiten dute, besteen bekaitza ez sortzeko. Beren burua baliogabetzen duten pentsamendu automatikoak barnerratuak dituzte, txikitan behin eta berriro baztertuak izan direlako.

Nahaste hau dutenek, Niaren idealaren arabera, helburu garaiak dituzte eta Superni zorrotzaren arabera, erruduntasuna sentitzen dute barnean. Alde batetik, Niaren Idealak lorpen handietara bultzatzen ditu, baina, aldi berean, hutsegite txikienak ere zigortzeko prest dagoen Superni zorrotzaren jabe dira. Beren idealak eta lorpenak alderatzen dituztenean, apalduak eta beheratuak sentitzen dira, eta besteek ere modu berean epaituko dituztela pentsatzean, beldurtuak gelditzen dira. Gurasoen igurikapen handiak barnerratuak dituzte, eta ez dute pentsatzen maila horietara heltzeko gaitasunik dutenik.

Alde batetik, gurasoek eta ingurukoek baztertu egiten dituzte txiki-txikiak direnetik. Eta, beste aldetik, baztertze- eta kritika-esperientzia horiek errepikatu egiten dira geroagoko egoeretan. Gainera, portaera ona zein txarra izan, errefortzu positiborik ez dute jasotzen; edo portaera ona zein txarra izan, kritika jasotzen dute. Baztertze-esperientzia horien testuinguruan, hezkuntzarako zorrotzen aplikazio zurrun eta indiskriminatuen aplikazioak haurra zapaldu eta inhibititu egiten du, eta hainbestetaraino inhibititu ere, arazorik ez sortzea erabakitzen baitu.

Hudson eta Rapeeren arabera (2000), gurasoen gehiegizko babesa da nahaste saihezkariaren arrazoietakoa bat. Haurraren gurasoek eta familiak ingurukoekin harreman gutxi edukitzea da beste arrazoi bat. Bestalde, gurasoek berek ekidite sozialaren nahastea baldin badute, egoera sozialetako arriskuak azpimarratzera eta haien aurrean babestera joko dute; haurrek gurasoen portaera saihezkaria behatuko dute eta beren sozializazio prozesua kaltetua gertatuko da, imitazio-eredu egokirik izan ez dutelako edo ikasteko aukera gutxi izan dutelako. Ondorioz, haurrak ez du ikasten beste haurrengana hurbildu eta haiekin elkarreragiten (Hudson eta Rapee 2000). Haurrak barne-hersturrarako eta ekidite sozialerako duen aurre-disposizio genetikoa sozialki heratsua den giroa eta guraso saihezkarien eragin modelatzailea eransten bazaio, haurraren nahaste saihezkaria sustatuko da.

Nortasun saihezkaria duena atezu eta arretatsu egoten da, besteen baztertze portaeren aztarnak detektatzeko. Autobetetzen diren auresateen munduan bizi denez, besteek baztertu egingo dutela auresaten du, eta besteek baztertu aurretik, bera aldentzen da besteengandik. Horrela, bere portaeren bidez besteen aldetiko baztertzeak eta umiliatzeak ekiditen ditu. Beraz, bere portaera negatiboki indartua da.

Egoera sozial zailtan jaitsi egiten da nahaste hau dutenen pentsamenduen argitasuna eta prozesaketaren sakontasuna. Distrakzioak eta pentsamendu asaldatzaileak nagusitzen dira haiengan. Pentsamendu sarkorrek, distrakzioek, zalantzek, interferentziek eta erabaki ezinak lausotu egiten dute pentsamendu prozesua eta zaildu egiten dute komunikazio soziala. Beren pentsamenduaren harian arreta jarri ordez, besteen sentimendu eta asmoetan jartzen dute arreta, haien mugimendu eta adierazpen txikienei erreparatuz. Horregatik, gehiegizko estimulazioa jasotzen dute, beti mehatxuei adi-adi daude, eta ez dute arreta behar den tokian jartzen. Modu horretara, gaitasun intelektualak galtzen dituzte eta gutxiegitasun edo gabezia mentalaren itxura eman dezakete. Pentsamendu zatikatua, lausoa eta nahastua agertzen dute tarteka.

Saihezkarien interferentzia edo distrakzio kognitiboak haien barne-herstura mailarekin erlazionatuak daude. Besteen aurrean agertzen duten gehiegizko sentikortasunak beren prozesu kognitiboetan eragiten eta interferitzen du. Bestearen prozesuetan zentratzen dira saihezkariak, eta beren pentsamenduen

haria galtzen dute. Distrakzioak, interferentziak eta dibagazioak nagusitzen dira beren pentsamenduaren harian eta beren prozesu kognitiboa eten egiten da. Interferentzia kognitibo horien funtzioa barne-herstura jaitea izan daiteke, baina pentsamenduaren lausotasuna eragiten dute.

Ekidite sozialarekin batera ekidite kognitiboa ere gertatzen da nahaste saihezkaria dutenengan. Disforia sortzen dieten gaiei buruz pentsatzea ekiditen dute, eta pentsamendu deserosoak ekiditeko distrakzioetara jotzen dute. Barne munduan oso zentratuak aurkitzen direnez, irudimenaren nahiz fantasia-aren munduan babesten dira.

Barnerakoitasun eta neurotizismo maila garaiak eta maitekortasun handia dira nortasunaren nahaste saihezkaria dutenen hiru bereizgarriak (Morey et al., 2002). Bestalde, Cloningerren (1986) arabera, berritasun bilaketa kaxkarra, sariarekiko mendetasun txikia eta kaltearen ekidite garaia dira nahaste honen ezaugarri nagusiak.

Maiztasuna

DSM-IV-TRaren arabera, % 0,5 eta % 1en artean egongo litzateke Nortasunaren populazio orokorrean duen maiztasuna; populazio klinikoan % 10eko maiztasuna edukiko luke. Barne-herstura nahasteekin batera sarri agertzen da nahaste saihezkaria, batez ere fobia sozialarekin batera.

Garapena

Nahaste honen bereizgarri batzuk identifika litezke haurtzaroan: adibidez, pertsona edo kinada berrien aurrean gehiegizko herabetasuna agertzen dute (Rettew et al. 2003). Haur saihezkariak eskolako harreman sozialetan eskuhartzea ekiditen dute, kritikaren aurrean gaizki sentitzen direlako. Baztertze-beldur, herabetasun, ekidite sozial edo kritikarekiko gehiegizko sentikortasun iraunkor eta zorrotzak agertzen baditu nerabeak Nortasunaren Nahaste Saihezkaria diagnostika dezakegu (Robin, Cohan, Hambrick eta Albano 2007).

Haurraren garapenari dagokionez, nortasunaren nahaste saihezkaria eragin dezaketen ingurumeneko faktoreen artean aipatzekoa da gurasoen aldetiko edo lagunaren aldetiko bazterketa jasan izana ere. Haurtzaroko esperientzia traumatikoak egon daitezke nahaste honen jatorrian: tratu txarrak, abusu sexualak, trebetasun edo erakargarritasun fisikoaren gabeziagatik jasotako isekak. Gurasoek edo inguruko pertsona garrantzitsuek baztertu, zorrozki kritikatu eta mespretxatu dituzten haurren onarpen premia handitu egiten da eta kritikekiko duten tolerantzia txikitu egiten da. Gurasoen afektu maila txikia eta baztertze emozionala jasan izana arrisku faktore garrantzitsuak dira haurrak Nortasunaren Nahaste Saihezkaria gara dezan (Johnson, Cohen, Chen,

Kasen eta Brook 2006). Honela, haurtzaroko esperientzien ikerketa erretrospektiboek erakusten dutenez, haurtzaroko esperientzia baztertzailak Nortasunaren Nahaste Saiheskariarekin lotura dute (Meyer eta Carver 2000).

Pertsona edo objektu berrien aurrean haurrak agertzen duen portaeraren inhibizioa aipatzen du Kaganek (1997) nahaste honen jatorria aztertzean. Haurrak zortzi hilabete inguru dituenean gertatzen da inhibizio jarrera hori, eta larritu egiten da haurrak ospitaleratze luze bat, gurasoren baten heriotza edo senitartekoen arteko istiluak jasan dituenean. Ondorioz, zalantza eta ziurtasun gabeziak betea agertzen da haurra egoera berrien aurrean eta egoera sozialetatik erretiratu egiten da.

Txikitan baztertzeko horiek jasan dituen haurra nerabezarora heltzen denean, gizartean toki bat hartu beharrean gertatzen da, eta bere gaitasunetan oinarrituta lortzen du hori. Horretarako trebetasun sozialik ez baldin badu edo auto-estimua baxua baldin badu, besteak lotsagarri utzi eta baztertu egingo dutela pentsatuko du, eta barne-hersturak harrapatuta, besteak ekiditen hasiko da. Harremani buruz aurreikuspen negatiboak egingo ditu, bere barne-munduari gero eta garrantzi gehiago emango dio, eta ingurunetik ihes egingo du, irudimenaren eta fantasiaren munduan babesteko. Irudimenaren eta fantasiaren munduan erraz babesten da nahaste hau duena. Pertsona bat modu horretan baztertua sentitzen denean eta talde batetik bereizita jartzen denean, besteen erasokortasuna harengana zuzentzen da.

Nerabeak ere gurasoekin bizi izaten dira eskuarki eta Nortasunaren Nahaste Saiheskaria duten gurasoekin identifikatzen badira, portaera eta bereizgarri saiheksariak garatuko dituzte. Nortasunaren garapenean aro garrantzitsua da nerabezaroa eta eragin handia edukitzen du nerabeengan pertsonarteko harremanetarako gaitasunik eza sustatzeak.

Tratamendua

Tratamenduaren helburuak eta helburu horiek lortzeko erabiltzen diren terapia eta teknikak deskribatuko ditugu ondoren.

1) Jomuga: Inpresio ona sortuko dioten esperientziak bakarrik kontatzeko joera apurto eta huts egiteko beldurra kendu.

Teknika: Terapeutarengan duen konfiantza gehitu eta gaitzetsia izateko beldurrik gabe hitz egiteko baldintzak sortu, bezeroarengan zentratutako terapiaren bidez.

Nahaste saiheksaria dutenen terapiak oso makal egiten du aurrera. Terapiari ekiterakoan, hainbat gauza eduki behar dira kontuan. Alde batetik, kontuan eduki behar da ingurumeneko sare sozialak zaildu egiten duela sarritan

pertsona hauen nortasunaren aldaketa. Beste aldetik, saiheskariak sarritan agertzen du terapia saioak ekiditeko joera, asko kostatzen baitzaio irekitasunez espresatzea. Bere sentimenduak gordetzen ohitua dago, eta terapeutari ere inpresio ona sortuko dioten esperientziak bakarrik kontatzeko joera izango du. Pentsatzen du irudi ona sortzen badu bakarrik izango dela onartua eta benetako sentimenduak agertuz gero terapeutaren gogokoa ez dela izango. Horregatik, terapeutari huts egiteko beldurrez, hark entzun nahi duena bakarrik esaten du. Terapeutarengan konfiantza eduki behar du, gaitzetsia izateko beldurrik gabe espresatu behar badu. Ondorioz, terapeutak kontuz ibili behar du, bazterketa seinalerik ez igortzeko. Garrantzitsua izango da pazienteak terapeutarengan konfiantza edukitzea. Osterantzean, terapeutak berarekiko duen interesa benetakoa ez dela irudituko zaio.

Psikoterapiaren helburua bezeroari bere burua zuzentzen, bere burua determinatzen eta bere aukera propioak egiten erakustea eta horretan laguntzea izango da. Horretarako, pazientearen «alter ego» hurbila izan behar du, hari bere problemak esperimintatzen eta bizitzen lagunduko dio, horrela arazo horiek kontrolatu eta ebazten ikas dezan.

Terapeutak konfiantza giroa sortu nahi badu, «giro terapeutiko» egoki bat eraiki behar du. Giro hori izango da terapia arrakastara eramango duen eragile nagusia. Horrelako giro bat lortzeko, terapeutak bezeroaren arazoei buruz baldintza gabeko kontsiderazio positiboa agertu behar du, hau da, erabat eta baldintza gabe onartu behar du terapeutak pazientea. Terapeutak berak ere bere barnean adostasuna duela agertu behar du: bera izaten saiatu behar du, itxurak egiteari utziz; irekia, gardena eta konfiantzazkoa izan behar du; pazientearen enpatikoki ulertzeko gai izan behar du, hots, pazientearen esperientzia eta sentimendu esanguratsuak hautemateko gai izan behar du. Gainera, terapeutak auto-ikerikuntzarako gaitasuna eduki behar du. Horrelako giro terapeutiko egoki bat sortzen bada, prozesu terapeutiko berezi bat jarriko da martxan: 1. Pilaturiko sentimendu negatiboak deskargatuko dira (katarsi emozionala). 2. Zailtasunen jatorri eta izaerari buruzko bat-bateko ezagutza global sakona edo *insight*-a gertatuko da. Ez dagokio terapeutari *insight*-aren edukiaz hitz egitea, pazienteak berak konturatu behar du hartaz, nahiz eta terapeutarengan egitekoa den hura pazienteari modu egokian gogoratu eta errepikatzea. 3. Aldaketarako erabaki aktibo eta positiboak hartu; horrek lagunduko dio zurruntasunak gainditu eta modu dinamikoagoan norbere burua esperimintatzen. Bezeroarengan zentraturiko terapiak sorturiko aldaketa-prozesuak «Self» kontzeptuan eta norbere burua esperimintatzeko moduan aldaketak ekartzen ditu. Eta horrek, jokaeraren aldaketak ekartzen ditu.

2) Jomugak: Kitzikagarritasun eta sentikortasun maila altua duenez, esperientzia mingarrietarako gehiegizko sentikortsuna desagertarazi behar zaio eta kinada atsegingarrien bilaketa-esperientzia handitu. Esperientzia edo

auresate mingarrien kontrako defentsa moduan interferentzia kognitibo intentzionatua erabiltzeko joera gutxitu behar zaio.

Teknika: Esperientzia atsegingarrien lorpenean zentratu eta horretarako ezinbestekoak diren harreman sozialetarako trebetasunak landu.

Esperientzia mingarriei ihes egiten saiatzen da saiheskaria, baina ahalegin gutxi egiten ditu esperientzia atsegingarrien bila. Esperientzia atsegingarriak bizitzeko zailtasunak ditu saiheskariak. Horregatik, pazienteak kinada atsegingarrien lorpenean zentratzea izango da terapiaren helburua. Helburuen artean sartuko da baita ere esperientzia mingarrien kontrako defentsa moduan interferentzia kognitibo intentzionatua erabiltzeko joera gutxitzea. Esperientzia mingarriak ekiditean baino arreta gehiago jarri behar du esperientzia positiboak bizitzean. Horretarako, bere barne-herstura gainditzera eramango duten harreman sozialetarako trebetasunak landuko dira, portaeraren aldaketa landuko duten tekniken bidez. Trebetasun sozial horiek eskuratzean, harreman atsegingarriak eduki ditzake, esperientzia mingarrietarako gehiegizko sentikortasuna desagertzen joan daiteke, eta minaren eta atseginaren arteko oreka eskuratzen joan daiteke. Gehiegizko sentikortasunaren ondorioz sortzen den barne-herstura desagertzeak interferentzia kognitiboan jaitsera dakar berekin.

3) Jomuga: Autokontzeptua hobetu eta autoestimua baxuarekin lotutako sentimenduei aurre egin.

Teknikak:

- Emozio negatiboak irudikatu.
- Pentsamendu automatikoak aztertu.
- Tolerantzia maila gehitzen saiatu.
- Rol jokoak egin, terapeutaren laguntzarekin.

Nahaste saiheskaria dutenen autokontzeptua beheratua eta apaldua dago. Terapiaren egitekoa izango da autokontzeptu hori hobetzea. Terapia kognitiboaren bidez alda daitezke saiheskariaren auto-irudia islatzen duten pentsamendu automatiko okerrak. Konfiantzazko harremana sortu eta indartu behar da lehenik. Harreman hori sortu ondoren, autoestimua baxuarekin lotutako sentimenduei aurre egin behar zaie aurre. Besteek baztertu egingo dutela pentsatzera eramaten duten pentsamenduak ditu saiheskariak eta pentsamendu automatiko horietaz jabetu egin behar du. Horretarako, emozio negatiboak sortzen dituzten egoerak irudikatu behar ditu, eta terapeutaren laguntzaz egoera horietan sortzen diren pentsamendu automatikoak aztertu behar ditu. Pazienteak terapeutaren laguntzaz ebaluatuko ditu kognizio automatiko negatibo horiek, eta beroriekiko duen tolerantzia maila gehitzen saiatuko da. Rol jokoaren bidez pentsamendu automatikoak gainditzeko saia daiteke. Egoera

errealak sortzen duen barne-hersturari aurre egin aurretik, egoera esperimentalek sortzen dutenari aurre egiten ikas dezake.

4) Jomuga: Auresate okerrak zuzendu, fidakaiztasunarekin eta beldurra-ekin lotutako igurikapenak kontrolatu, besteengandik datozen datu negati-
boak gehiegi hautemateko joera eraitsi eta interferentzia kognitiboak eraitsi.

Teknikak:

- Eskema eta pentsamendu automatikoak proban jarri.
- Alternatibak proposatu.
- Pazienteak portaera normala duten pertsonekin eduki behar ditu harremanak, eta haiekin ikasiko du mehatxu errealak, irudikatuak eta akzidentalak bereizten. Erreferentzia puntuak finkatu behar ditu bere barnean, eta barneko irizpideen arabera epaitu behar ditu bere portaerak. Horri esker, ez da besteen ustekabeko erantzunen edo erantzun irrazionalen menpe egongo.

Pentsamendu oker horietan oinarrituta, auresate okerrak egiten ditu: bes-
teez mesfidatu egiten da, besteen mehatxu aztarnak zelatzen egoten da eta bere prozesu kognitiboetan interferentziak izaten ditu. Auresate horiek eza-
gutu eta egiaztatu behar dira, eta auresate hobeak egiten dituzten eskema
alternatiboak proposatu eta frogatu behar dira. Poliki-poliki, saihezkariaren
eskema eta pentsamendu automatikoak proban jarriko dira, eta haien kontra
doazen esperientziak azpimarratuko dira. Eskema guztiak ez dira batera frogatu-
tuko. Helburu errealistak jarri behar dira eta arrakasta txikiak indartu behar
dira. Pazienteak portaera normala duten pertsonekin eduki behar ditu harre-
manak, eta haiekin ikasiko du mehatxu errealak, irudikatuak eta akzidentalak
bereizten. Erreferentzia puntuak finkatu behar ditu bere barnean, eta barneko
irizpideen arabera epaitu behar ditu bere portaerak. Horri esker, ez da besteen
ustekabeko erantzunen edo erantzun irrazionalen menpe egongo.

5) Jomuga: Beldurra nahiz barne herstura sortzen dioten egoerei aurre
egiten ikasi eta ingurumeneko estresari aurre egiteko mekanismo erregula-
tzaile moduan fantasia ez erabiltzen ikasi.

Teknikak:

- Asertibitate teknikak.
- Barne-herstura kontrolatzeko teknikak
- Ez-hitzezko komunikaziorako trebetasunak landu.

Beldurra eta barne-herstura sortzen dioten egoerei aurre egiten eta inguru-
meneko estresari aurre egiteko mekanismo erregulatzaile moduan fantasia ez
erabiltzen erakutsi behar zaio nortasun saihezkaria duenari. Egoera horietan
sentitzen duen barne-herstura kontrolatzeko teknikak irakatsiko zaizkio. Era

berean, egoera horietan bururazten zaizkion pentsamendu automatikoak behatuko dira eta asertibitate teknikak landuko dira. Teknika horien bidez, kontrako iritzia dutenen aurrean bere iritzia ematen, bere burua baieztatzen eta pertsonarteko trebetasunak erabiltzen ikasi behar du. Trebetasun horien artean, ez-hitzezko komunikazioarenak (ikusmen kontaktua, jarrera, mimika irribarretsua...) ere landuko dira. Izan ere, nortasun saiheskaria dutenen gaitasun sozialak eta ez-hitzezko komunikaziorako trebetasunak nahiko ahulak dira, eta horiek indartu behar dira.

6) Jomuga: Bere iritzia beste iritzia adina balio duela eta bere iritzia onartua eta baliotsua dela ikasi.

Teknikak:

— Asertibitate teknikak.

Asertibitate teknika horien bidez sentitu behar du bere iritziek beste iritziek adina balio dutela eta bere iritzia onartua eta baliotsua dela, beste iritziarekin bat ez datorrenean ere. Komenigarria da kontuan hartzea nahaste saiheskaria duenaren iritzi konkreturen bat kritikatu aurretik, haren laudorio orokor bat egitea komeni dela. Gainera, kritikak portaera edo iritzi konkretua ukitu behar du, eta ez pertsona bera.

Beste terapia batzuk:

Portaera saiheskariaren iraupenari aurre egiteko egokiak izan daitezke familia terapia, bikote terapia edo talde terapia. Izan ere, saiheskariaren patologia mantentzen lagun dezake familiak, bikotekideak edo taldeak. Saiheskariak oso sentiberak dira inguruko bazterketarekiko, baina sarritan ez diote egoerari aurre egiten eta nahiko erraz murgil daitezke bikoteaz, familiaz edo lagunez kanpoko harremanetan (Benjamin 1996). Talde terapiak pertsona ezezagunekin harremana edukitzen ikasteko aukera ematen du, eta harremanetarako onarpen giro bat baldin badago, taldeak ematen duen berotasuna eta onarpena garrantzitsua izan liteke familiaren bazterketa goiztiarra gainditzeko.

Terapia psikodinamikoaren bidez azter litezke niaren idealera ez egokitzeko sortzen duen lotsa, erruduntasuna eta atsekabea. Superni ankerraren eta gurasoen irudiaren azterketa egingo da.

II. Arthur Schopenhauer saiheskaria ote?

Arthur Schopenhauerren arbasoek merkatal enpresa bat zuten Danzigen. Enpresa hori Arthurren aitak, Heinrichek, ardura handiz kudeatu zuen, eta semearengan zituen begiak jarriak enpresari jarraipena emateko. Heinrich

Schopenhauer gizon sendoa, zurruna, harroa eta erreprimitua zen eta eginkizunaren zentzua oso barneratua zuen, baina semeaz eta emazteaz ez zen arduratzen; hori bai, oso jeloskorra zen. Arthurrek 17 urte zituela aitak bere buruaz beste egin zuen.

Arthurren ama, Johanna, neskatila bizia, xarmagarria eta erromantikoa zen; 17 urte zituen, Heinrichek hura esposatzeko proposamena egin zionean haren familiari. Johannak berehala erakutsi zuen harremanetarako zuen joera eta gaitasuna eta Heinrichek bere emaztearen harreman sozialak mugatzeko ahaleginak egiten zituen, jeloskortasunak eramanda. Johannari ezin eramana gertatzen zitzaion bere senarrak ezartzen zion bakardadea; aspergarria egiten zitzaion bere seme-alabekin eta zerbitzariekin bakarrik harremanak edukitzea. Senarra suizidatzean liberatua sentitu zen. Weimer-era joan eta literatur-saloi bat antolatu zuen han, eta hainbat eleberrri erromantiko idatzi zituen. Goethe izan zuen saloi horretako lagun kuttunetako bat.

Arthurri arreta gutxi jarri zioten bere gurasoek, eta beste horrenbeste gertatu zitzaion Arthurren arreba Adeleri ere. Arthurrek 6 urte bakarrik zituela, gurasoak ibilaldi batetik itzultzean, atsekabe osoan aurkitu zuten, betirako abandonatu zutela uste baitzuen (Schopenhauer 2009). 9 urte bete arte aita ez zen semeaz arduratu, oraindik funtzionaltasunik ez baitzion ikusten. Adin horretan Le Havrera bidali zuen aitak Arthur, bere sozio baten familiarengana, frantsesa eta gizabidea ikas zitzaion. Urte bi horiek izan ziren Arthurren bizitzako urterik onenak, familia horretan heldu baitzen lehenengoz maitasuna sentitzera eta bertan egin baitzuen lagun Anthime, bere aitaren sozioaren semea.

Haurtzaroan aitak jaramon gutxi egin bazion Arthurri, amak ere ez zion arreta askorik jarri. Lagun min bakarra eduki zuen, Anthime. Ez zuen gurasoen eta inguruko enaldetiko onarpen normalik eduki, eta auto-estima baxuko nortasuna garatu zuen. El Havrera joatean bere afektibitate-gosea piztu zen pixka batez, baina berriro lehenera itzuli zen gurasoengana itzultzean. Horrela, nortasunaren nahaste saihezkariaren bereizgarriak eskuratu zituen.

Nerabezaroan lagun beharrik gabeko mundu bat teorizatu zuen Arthurrek eta filosofian babestu zuen. Bere baitan bildu eta bereizgarri nartzisistak eskuratu zituen. Era berean, bereizgarri misantropoak eta eskizoideak eskuratu zituen. Schopenhauerrek dio nerabegarotik intuitu zuela beste guztiak kanpoko ondasunen atzetik ibili arren, berak ez zituela imitatu behar, ondasun haiek guztiak baino zerbait baliotsuagoa gordetzen baitzuen bere barnean (Schopenhauer 2009).

Anthime izan zen bere bizitzako lagun bakarretakoa, baina harekiko harremanak El Havreko egonaldira eta hogeitatu urte zituela harekin edukitako harreman esporadiko batzuetara mugatu ziren. Gurasoen maitasunik ez zuen inoiz sentitu eta bizitzan edukitako lagun bakarrarekiko harremanak hogeitatu

urte ingururekin eten zituen; horrela, ordura arte harreman afektibo batzuen itxaropenean bizi izan zena, aurrerantzean estilo nartzisoago eta eskizoideago batean murgiltzen hasi zen. Orain ez zen besteengandik urruntzen, lehen bezala, haiek onartzen ez zutelako, aldez aurretik berak jarrera urrunkor bat hartzen zuelako baizik. Harreman beroagoen itxaropen guztiak galdu eta gehiagotasunezko mozorro nartzisista baten atzean gordetzen hasi zen. Besteen etsaitasunera egokitu edo haien onarpena irabazten saiatu ordez, halako erreakzio-formazio moduko bat garatu zuen, eta besteei zakarki erasotzen zien, haien jarrera negatiboaren motibo «objektibo» bat aurkitu uste zuenean. Schopenhauerrek dio, bere fantasiaren gaztetasunari esker, munduan bere antzeko izakiak ikusten zituen arte, gizartekoitasunerako joera batzuk sentitu izan zituela. Baina, heldutasunera iritsi zenean, bizi izandako esperientziek besteengandik gehiago bereiztera eraman zutela, eta gizartekoitasunerako zuen joera ahuldu egin zutela. Ondorioz, une horretatik aurrera, bakardadearen begi zorrotza eskuratu zuela eta gizartekoia ez zen izaki bihurtu zela sistematikoki (Schopenhauer 2009).

Arthurri merkatalgo ikasketak ikasarazi nahi zizkion bere aitak, baina berak beste interes batzuk zituen: filosofia, literatura eta historiarako zaletasun eta gaitasun bereziak zituen. Joera hori ikusita, aitak European zehar bidaiia luze bat egitea proposatu zion, itzuleran merkatalgo ikasketak hasteko konpromisoarekin. Bidaiatik itzultzean ikasketa horiek hasi zituen, baina laster aitak bere buruaz beste egin zuen. Handik berehala, amak askatasuna eman zion filosofia ikasketak egiteko. Baina, bizitza guztian gordeko zuen bere barnean aitak eskatzen zionaren eta berak beretzat nahi zuenaren arteko gatazka. Aitarengandik jasotako «Behar Lukeen Niak» talka egiten zuen berak beretzat zeukan «Ni Idealarekin».

Arthurren eta bere amaren arteko harremanak hotzak izan ziren. Arthurrek amaren ondoan egoteko gogoia adierazi bazuen ere, amak ez zuen bere etxean eduki nahi, bizikide desatsegina iruditzen zitzaiolako. Harremanetarako zakarra eta kontrolatzailea zen Arthur, eta aitaren izaera ekartzen zion gogora amari. Semea zakarra, umore ilunekoa eta bere buruarekin adeitsuegia zela pentsatzen zuen Johannak. Weimarko literatur saloian Goethe eta Weimanden gisako jendea biltzen zen, eta Arthur ez zen haien aurrean isilik egotekoa. Aitzitik, sarri erasotzen zuen haien kontra, giza-miseriari buruzko bere teoriekin. Horregatik, amak idatzi zion Arthurri inor ez zegoela haren antzeko portaera bat jasateko prest, eta aldatu egin behar zuela, eta aldatzen ez bazen, hondoratu egingo zela eta jendeak zoruan oinpean hartuko zuela (Moreno Claros, Weimarko eskutitzak, 1999). Arthurrek, berriz, ez zituen gogoko bere amaren tertulia-kide batzuk, eta gainera, dirua alferrik xahutzen zuela esaten zion amari. Eztabaida eta jarrera horien ondorioz, luzera gabe, aita miresten eta ama erdeinatzen hasi zen Arthur. Amarekiko lotura mantentzen saiatu zen, baina amak ezin zuen jasan alboan, bere senarraren antza zuelako eta

berari bizitza mugatzen ziolako. Horrela, bere amaren bizitza kontrolatzeko ahaleginetan saiatu zenean, semearekiko loturak hautsi egin zituen Johannak, eta azken hogeita bost urteetan harremanik ez zuen eduki Arthurrekin.

Heldu aro goiztiarrean bere aitarekin, hots, objektu galduarekin, identifikatu zen Arthur. Hark utzitako ondareari esker, filosofiari eskaintzen zizkion energia guztiak eta teorien munduan murgildu zen. Filosofiako talaiatik bere burua goratzen zuen eta beste gizakiak mespretxatzen zituen. Gehiagotasun-gutxiagotasun klabeen bizi zen: alde batetik, bere burua besteen gaintetik ikusten zuen, baina, paradoxikoki, bere azpitik zeudenek baztertu eta mespretxatu egiten zuten. Honela deskribatzen zuen bere burua Schopenhauerrek, besteen aipamenak baliatuz: ikusi bakarrik egin zuen ingeles batek adierazi omen zuen Arthurrek adimen harrigarria eduki behar zuela. Frantses batek Arthurri buruz esan omen zuen gustatuko zitzaiokeela jakitea zer pentsatzen zuen hark berarekin buruz; benetan txikiak agertu behar zutela haren begietara. Izan ere Arthur goi-mailako izakitzat baitzeukan (Schopenhauer 2009).

Arthur barne-hersturatu, depresiboa eta egoskorra zen. Bere burua filosofo handitzat zuen eta ados zetorren Aristotelesekin honako baieztapen honetan: filosofian, politikan, olerkigintzan eta zientzian nabarmendu diren gizaki guztiak malenkoniatsuak izan dira. Arthurrek haserrekor, bulkadatsu eta harrotzat zeukan bere burua. Bere aitarengandik beldurti izateko joera heredatu zuela zioen, hots, gorrotatzen zuen beldur bat heredatu zuela aitarengandik, beldur hori abagunerik txikienean intentsitate handiz etortzen zitzaiola eta bere borondatearen indar guztiaz borrokatzen zuela (Schopenhauer 2009). Ez zitzaion bizitzaz gozatzeko eta alaitasunerako gaitasunik ikusten. Esaten zuen gizon adimentsua mina ekiditen eta bizitza baketsua eramaten saiatzen dela eta jakintsuak bilatzen duena ez dela atsegina, minik ez jasan behar izatea baizik. Horrela, munduan afektiboki inplikatu gabe, gertaerak urruntasunetik, arranoaren ikuspegitik, betikotasunetik eta ikuspegi objektibo batetik aztertzeke joera nabari zitzaion. Izan ere, jakinduriaren jatorria gizakiei zaien beldurrean dago, gizaki gehienak gaiztoak direlako, hau da, gizakia gizakiarentzat otso delako.

Jendearengandik eta pertsonarteko harremanetatik urrun, ikuspegi kosmiko batetik aztertu nahi zituen Arthurrek gertaerak. Schopenhauerrentzat, talentuko gizonak, bakardade osoan, bere pentsamendu eta irudimenean aurkitzen du atseginez gozatzeko aukera; aldiz, gizaki mugatuak ezin izaten du bera zigortzen duen asperra ito, festa, ikuskizun, ibilaldi eta dibertsio askotara joaten bada ere (Schopenhauer 1993a).

Gaztetan harreman sexualen batzuk eduki zituen Arthurrek klase-maila baxuko emakumeekin. Hogeita hamahiru urte zituela korista batekin harremanetan hasi zen, eta hamar bat urte iraun zuen harekin harremanetan; berekin bizitzeko proposamena ere egin zion Arthurrek, baina horretarako seme

bat alhora utzi behar zuen korista horrek, eta ez zegoen horretarako prest. Arthurrek 43 urte zituela ere hasi zen 17 urteko neskatila bat gorteiatzen, baina baztertua izan zen. Egia esan, ezkon-bizitza ez zitzaion egokiena iruditzen filosofiara dedikatzeko. Gainera, ia ezinezkoa iruditzen zitzaion bere ondoan zoriontsu izango ez zen emakume batekin bera zoriontsua izatea. Schopenhaurrek zioen bera ia beti bere gogamen munduan bizi zela, gizartea edo dibertsioak ez zitzaizkiola gustatzen eta, hori gutxi bailitz, ez zela beti umore onez egoten; beraz, itxaropen gutxi zegoela emakume bat bere ondoan zoriontsu izateko (Schopenhauer 2009). Schopenhauerrek, saiheskari zen neurrian, besteekiko harremanak desiratzen zituen sakonean, baina desira horiek baztertu eta gutxietsi egiten zituen, besteek baztertzean sentituko zuen minari aurre hartuz.

Gaztaroan harreman gutxiko ibilbide hori egin eta gero, helduaroan ama-rengandik eta lagunengandik zeharo aldendu zen eta bere teoria filosofikoe-tan babestu zen erabat Arthur. Berak zioen pentsatzen hasi orduko, mundutik dibortziatua sentitu zela eta gaztaroan horrek sarritan atsekabetu egiten zuela, arrazoa gehiengoaren aldean zegoela uste zuelako. Baina, berrogei urte zitue-la iruditu zitzaion auzi hori instantzia guztietan irabazi zuela, eta inoiz amestu baino puntu gailurragoan kokatua aurkitzen zela bera; mundua, aldiz, lehorra eta aspergarria bihurtu zitzaioela (Schopenhauer 2009). Gehiagotasun nar-tzisistan babestu zen eta talaia horretatik erasotzen zituen besteak. Gizaki ten-tela bizitzako atseginen atzetik saiatzan dela eta gizaki jakintsuak gaizkiari ihes egiten saiatzan direla esaten zuen (Schopenhauer 2006). Jasan ezina gertatzen zitzaion Kanten filosofia transzendentaltaren ideiarik txikiarik gabe jendea bizitzen ikustea, eta mespretxatu egiten zuen jende hori. Horregatik esaten zuen gurearen moduko mundu arrunt batean, arrunta ez denak beste-teengandik bakartu egin behar duela, ezinbestez (Schopenhauer 2009).

Hogeita hamabi urte zituela irakasle postua eskaini zioten Berlingo Uniber-tsitatean. Lehen seihilekoan Hegelen ordu berean jarri zuen klasea eta ia ikas-le guztiak Hegelen klasera joan ziren. Bigarren seihilekoan, gauza bera egin zuen, eta ikasle guztiak Hegelen klasera joan ziren. Klaseak emateari uko egin zion horrenbestez, eta herentziaz jasotako dirutik bizi izan zen. Azken 30 ur-teak Frankfurten eman zituen, errutinazko bizitza bat eramanez. Beti klub be-rean bazkaltzen zuen, eta ez zuen nahi izaten bere ondoan inor eser zedin. Bere arreba Adelerekin eskutitz bidezko harreman apur bat eduki zuen, baina harekiko loturak ere berehala eten zituen.

Geroztik, gero eta jarrera ezkorragoa eta misoginoagoa hartzen joan zen. Ezaguna da arantzurdeei buruzko haren fabula: Beroaren bila hurbiltzen dira elkarrengana arantzurdeak, baina arantzen ziztadak sentitzean, berehala urruntzen dira elkarrengandik. Horrela, etengabe mugitzen dira arantzurdeak, beroaren bila eta minari ihesi, elkarrengandik distantzia egokira kokatu bitar-

tean. Era berean, pertsonak elkarrengana hurbiltzen dira bakardadean asperzen direnean, eta elkarrengandik urruntzen dira, elkarri desatsegin gertatzean (Schopenhauer 2006).

Arthurrek bere independentziaren eta besteen beharrik ezaren oinarriak jartzen lagunduko zion filosofia garatu zuen. Pentsatzen zuen gizon jakintsuak, indartsuak eta bertutetsuak filosofiatik elikatu behar duela, ez duela jende arruntarekin nahastu behar eta ez dituela bere energiak eta dohainak besteekin harremanean edo besteen berotasun bila xahutu behar. Izan ere, beren buruaz nahikoa dutenena eta besteen beharrik ez dutenena da zoriona. Arthurren existentzia gidatu zuen goiburu nagusia ahal den gutxiena desiratzeara eta ahal den gehiena ezagutzea izan zen; nahimena kontsideratzen baitzuen gizakiaren alderik arruntena eta zekenena (Schopenhauer 2009). Baina, besteen eskaerei ez ezik, bere barneko berekoikeriari ere ihes egin behar dio gizakiak. Uko egin behar die atsegina bilatzera daramaten desirari. Munduarekin lotzen duen nahimenari ihes egin behar dio gizakiak, balorez jasandako sufrikario bidez (Schopenhauer 1993b).

Gehigarri filosofikoa

Schopenhauerrentzat bizi garen mundua nahimena eta errepresentazioa da: esentziaz nahimena da eta agertzeko moduagatik errepresentazioa da; errepresentatzen dugun mundua itxura hutsa da; nahimena, berriz, bere baitan den mundua da; errepresentazioa mundu fenomenikoari dagokio, eta nahimena mundu noumenikoari. Kanpoko objektuak errepresentazio moduan ematen zaizkigu, kontzientziaren moduan, hain zuzen ere. Kanpoko mundua eta mundu hori ezagutzeko ditugun oinarrizko formak (espazioa, denbora eta kausalitatea) gizakiaren kontzientzian bakarrik existitzen dira. Joxe Azurmendik honela agertzen du: «Schopenhaueren arabera bi alderdi du errealitateak: barnekoa eta kanpokoak. Kanpokoak, agerkizuna (*Erscheinung*), irudiaren mundua da, errepresentazio edo kontzeptuarena (*Vorstellung*). Baina hau axalekoa da, deribatua eta giza adimenaren funtzioetatik urrun dagoena. Barnekoa, aldiz, berezkoa da, edozein *Ding an sich*-en oinarrizko errealitate iraunkorra, Kantek halere ezin ezagutzeko bezala utzi zuena. Errealitate ororen sustraia eta oinarria bera izaki, gure geure errealitatea ere berak egiten du.» (1989, 23 or.).

Giza-gorputza errepresentazio eta nahimen moduan ematen zaigu; gorputzean hezurmamitzen da, beraz, nahimena. Nahimena bere baitan den gauza eta munduaren esentzia da; errepresentaziorik ez duen mundua, gizakiaren sustantzia inkontzienteak, bizitza-bulkadaitsu eta irrazionala da nahimena. Schopenhauerrek dio ezagutzaren subjektua bere identitatearen bitartez gorputzarekin *individuum* gisa agertzen dela eta gorputz hori bi era guztiz desberdinetan ematen zaiola: alde batetik, errepresentazio gisa, objektuen arteko

objektu gisa, eta horien legeen mendean; beste aldetik, eta aldi berean, bakoi-tzari bitarte gabe ezaguna zaiona bezala, *nahimen* moduan (Schopenhauer 1999).

Kanten noumenoarekin, Nietzscheren *Dionysosekin* eta Freuden Zerarekin lotzen da Schopenhauerren nahimena. Beraz, nahimena ez da gizakiak kontrola dezakeen zerbait; aitzitik, nahimenak kontrolatzen du gizakiaren alderdi arrazionala. Nahimenaren esanera dagoen gizakia berekoa izaten da, eta giza-kiak elkarren etsai izatera eramaten ditu (Schopenhauer 1999). Izan ere, pertsona berekoiak ez du gauzen esentzia ikusten, ez du bere baitako gauza ikusten; denboraren eta espazioaren arabera banako bihurtutako eta zatitutako irudi fantasmagorikoak bakarrik ikusten ditu; ez du ikusten pertsona guztiok ikuspegi metafisikotik esentzia bera dugula.

Schopenhauerrentzat nahimena kontzientziaren aurretik dago. Adimen kontzienteak inoiz ez du jakiten zer egosten den nahimen inkontzientearen lapikoan. Horretan Freuden aitzindaria da. Schopenhauerren nahimen inkontzientea psikoanaliaren bulkada inkontzientearen parekidea da. Sarritan pertsonak berak ez du jakiten zergatik jokatzen duen jokatzen duen moduan eta bere ekintzei egotzen dizkien motiboak ez dira benetakoak izaten. Alde horretatik, Freuden arrazionalizazio kontzeptuari aurreratu zitzaion Schopenhauer.

Schopenhauer nahiko ezezkorra da eta beretzat ilusio batean oinarritzen dira mundua hobetzeko entseguak. Gizakia berekoikeriaren atzaparretatik askatu nahi bada, gizakiaren niak bestearen tokian jartzen eta besteak sentitzen duena sentitzen ikasi behar du. Zentzu honetan, errukia da gizakia beste giza-kiengana hurbiltzen duena; errukiari esker, gizakiak ez die beste pertsoneri kalterik egingo; aitzitik, lagundu egingo die.

Schopenhauerrentzat, munduaren esentzia ulertzeko modurik sakonena intuizio estetikoa da. Munduaren esentzia den nahimen asezin eta gaiztoaren sareetatik ihes egiteko bidea da artea. Izan ere, arteari esker pertsonak sufrikarioari ihes egiten dio denboraldi batez eta adimena nahimenaren morrontzatik askatzen da aldi baterako. Nahimena nagusi den tokian artea ezkutuan gelditzen da; artea nagusitzen denean, nahimena isildu egiten da. Nahimenari uko egiten diogunean nagusitzen da artea. Gizakiak bere nahimena ezabatzea lortu behar du, eta horretan laguntzen dio intuizio estetikoak.

Estoatarren eragin nabarmena jaso zuen Schopenhauerrek (Spierling 2010). Haien panteismoarekin bat egin zuen, jainkorik gabeko panteismoa bereganatu bazuen ere. Mundu negargarri hau jainko batekin identifikatzea burugabea iruditzen zitzaion arren, existitzen den guztiaren oinarritzko batasunaren printzipio panteista bereganatu zuen. Naturako gauza bakoi-tzean, hantxe dago nahimena. Gauzen aniztasuna ez da, beraz, borondatearen kontua, errepresentazioaren munduaren kontua baizik. Mundua

organismo batu batek osatzen du, eta gauzak bereizten dituen gizakiaren ezagutzeko modua da.

Descartesen ondorengo filosofoen egitekoa arrazoi zientifiko-tekniko be-riaren oinarriak jartzea zen. Alde horretatik, filosofiak ere, zientziak bezala, zehatza eta objektiboa behar zuen izan. Tradizio horrek subjektu erreala albo-
ra uztera eta entitate logiko huts moduan tratatzera eraman zuen filosofia. Schopenhauerrek filosofiaren tradizio arrazionalista horri aurre egin zion, subjektu errearen grinak eta interesak jarri zituen lehen planoan, eta desiraz betetako animalia moduan aurkeztu zuen gizakia. Gizakia asekaitza zen eta bere desiren helburua asebetetzea lortzea zen. Filosofia berezi honekin, Esta-
tua jainkotu zuten filosofoen aurrez-aurre jarri zen Schopenhauer, beretzat estatua ez baitzen erakunde moral bat, gizakiaren berekoikeriaren laburpen eta emaitza baizik. Arthurrentzat nahimen irrazionalak gobernatzen du dena, baita adimena ere. Pertsonaren helburuak nahimenetik sortzen dira eta nahi-
menean amaitzen dira. Hemen kokatu behar da Schopenhauerren ezezhorta-
sunaren oinarria. Nahimenean oinarritzen diren joerek ez dute joera errepika-
tzea beste helbururik. Alde horretatik, joerek ez dute helburu jakinik. Joerak faltsuak dira, jarraitzen duten helburua ilusio soila delako. Ezertara heldu nahi ez duten joeren morroi edo mirabe da gizakia.

Schopenhauerrentzat, beraz, arrazionalismoan oinarritutako adimenaren askatasunaren hondamendia dakar berekin nahimenaren kontzeptuak. Nahi-
menak ez du ezer nahi, bere burua ez bada. Horrela, arrazoiaren aurrerabidearen aurrez-aurre arrazoi gabeziaren munstroak kokatzen ditu Schopenhauerrek.

Schopenhauerren profil psikologikoa

Helduaroa baino lehenagotik gutxiagotasun sentimenduak, inhibizio so-
ziala eta besteen ebaluazio negatiboarekiko gehiegizko sentikortasuna agertu zituen Arthurrek. Gaztetxotatik hasi zen pertsonarteko harremanak eskatzen zituzten jarduerak ekiditen eta onarpena aurrez ziurtatuko zioten lagunekin bakarrik ibiltzen. Bere burua gutxiesteak eta baztertua izateko kezka beste pertsonarekiko harremanak ekiditera eraman zuen. Harremanetarako zuen tre-
betasun gabeziari aurre egin ordez, besteekiko harremanak gutxiesten zituen filosofia batean babestu zen. Filosofia horren arabera, nahimena da besteekin batzen gaituen esentzia, eta errepresentazioa da besteengandik bereizi eta ba-
nako bihurtzen gaituena. Errepresentazio zatitzaileei ihes egin behar die giza-
kiak, baina nahimen berekoien kateetatik ere ihes egin behar du. Nahime-
naren kateetatik ihes egiteko arteaz gozatzen eta besteen tokian jartzen ikasi behar du.

Nahimena, alde batetik, gauzen esentzia da eta esentziak beste pertsonen errukitzera, haien tokian jartzera eta haien antzekoak sentitzera eramaten gai-

tu. Baina, bestalde, nahimena berekoia da eta besteen kontra lehiatzera eramaten gaitu. Lehia hori errepresentazioaren munduan garatzen da. Schopenhauerrek, alde batetik, besteekin batasun kosmiko batean bateratzen gaituen oinarri komuna aldarrikatzen du: nahimena edo esentzia. Baina, beste aldetik, goi mailako pertsonak besteen beharrik ez dutela esaten du, hau da, goi-mailako pertsonak beren buruarekin bakarrik bizi direla harmonian, eta benetako bakea bakardadean bakarrik aurkitzen dutela. Alde horretatik, talentuko gizakiak bakardadea eramaten dakitenak dira eta bakardadea jasan ezin dutenak dira gizartekoiak. Gizon osoak batasun bat osatzen du beregan eta nahikoa du bere buruarekin (Schopenhauer 2006). Baina, Schopenhauer bera errepresentazioaren munduan kokatzen da, maila altukoak eta baxukoak bereizten dituenean, bere burua maila altukoaren artean kokatzeko eta besteak maila baxukoaren artean kokatzeko. Era berean, errepresentazioaren munduan kokatzen da honakoa esaten duenean; gizon normalen grabitate zentroa beraiegandik at dagoela, gizon normalak kanpotik gidatuak direla eta jeinuen grabitate zentroa osorik beren barnean dagoela.

Pertsona guztien oinarri komuna eta pertsona batzuek besteen gain duten nagusitasuna azpimarratzen ditu aldi berean Schopenhauerrek. Baina, bere burua goi mailako pertsonen artean kokatzen du, eta goi mailako espirituak arranoen modukoak direla, hots, goitik egiten dutela hegan esaten du (Schopenhauer 2006). Horrela, kontraesan nabarmen batean erortzen da, bere burua errepresentazioaren munduko lehian murgildua jartzen duenean. Izan ere, filosofo moduan esentziaren munduaren lehentasuna eta gizaki guztien oinarri komuna azpimarratzen ditu, baina, aldi berean, filosofiako jeinutzat bere burua hartzeak eta banako bihurtzeak errepresentazioaren eta bereizketaren munduan kateatuta uzten du.

Schopenhauerrek errepresentazioaren munduan bere buruari egozten dion gehiagotasuna haren nartzisismoan eta auto-irudi puztuan oinarritzen da eta nortasun saihezkariak eduki ohi duen auto-irudi baxua ordezkatzeko baliatzen du. Horrela, bestearen esanera dagoen nortasun saihezkaria, besteen beharrik ez duen nortasun eskizoidearen eta besteen gainetik dagoen nortasun nartzisistaren mozturpean gorderik geratzen da. Alde horretatik, gehiagotasun sentimenduan eta nartzisismoan oinarrituta, besteak gutxiesten ditu. Esentziaren munduarekin konektatua egotea ongi datorkio, filosofo moduan bere burua besteen gainetik eta Kantenean parean ikusteko. Schopenhauerrek besteentzat kontseilatzen duenaren kontra, bera ez da inoiz besteen tokian jartzen eta besteek sentitzen dutena sentitzen jartzen. Nartzisista tipiko baten moduan jokatzeko du: arauak eta aholkuak besteentzat dira. Norbera salbuespena da, eta besteek bete behar dituzten arauak bete beharrik ez du.

Schopenhauerrentzat, zoriontasuna ez dator atsegina bilatzetik, mina ekiditetik baizik. Berehala ikasten du mina sorrarazten dioten harremanei uko

egiten, eta bere buruaz nahikoa duenaren jarrera nartzisista eta eskizoidea hartzen. Horretan laguntzen dio filosofoa gizon arruntarengandik bereizten duen filosofiak ere. Horrelako filosofia batean oinarrituta, besteengandik bere afektua erretiratu eta bere baitan biltzen da Arthur. Jarrera nartzisista horrek besteekin zakarki eta modu eskizoidean jokatzera eramaten du.

Baina, Schopenhauerren jarrera dikotomikoa da. Alde batetik, besteekin lotura fusionalean edo batasun kosmikoan bildu nahiko luke; horretara eramaten du esentziaren eta nahimenaren munduan besteekin bat egiteak eta ekialdeko filosofiak (nahimena ezabatzeak eta Nirvanare kontzeptuak). Baina, beste aldetik, bere izaera saihezkaria bereizgarri nartzisista eta eskizoidez ordezkutzen du, eta bere burua besteengandik urrun eta ongi bereizita ikusten du; alde horretatik, distantzia ertain batera harremanak edukitzeko gaitasunik ez duen pertsona moduan agertzen da; besteengandik urrun eta bakardadean bizi behar du, goi mailako espirituei dagokien moduan, eta inor baino areago sartzen da errepresentazioaren munduko lehian.

Ondorio gisa

Nortasunaren nahasteak dituzten pertsona askorekin gertatzen den moduan, Arthur Schopenhauerrek nahasteen konstelazio bat agertzen du bere nortasunean: oinarrian nahaste saihezkaria soma daiteke, eta haren alboan, nahaste eskizoidea eta nartzisista nabarmentzen dira. Schopenhauerren filosofiak badu leku bat filosofiaren historian, eta logika bati erantzuten diote haren gogoetek. Jarrera erredukzionistaren adierazle izango litzateke Arthurren filosofia haren ezaugarri psikologikoen epifenomeno soiltzat hartzea. Arrazoi historikoek, bere jeinu bereziak eta bere ezaugarri psikologikoen eraman zuten pentsatzen zuen moduan pentsatzera. Ilustrazioak arrazoi zientifikoaren eta aurrerabide moral nahiz politikoaren arteko adostasun eta harmoniarik ez zuela ekarri ikusteak, naturaren menderakuntzak gizakiaren liberazio handiagorik ez zuela ekarri somatzeak ezezkortasunera eta porrot horren sustriak gizakiaren barnean bilatzera bideratu zuten. Gizakia ez dute adimenak eta errepresentazioak gidatzen, izan ere, adimena eta errepresentazioa nahimenaren mende baitaude. Gizakia ez du arrazionaltasunak gidatzen; nahimenaren indar ezkutuak dira gizakia gobernatzen dutenak. Filosofiaren ikuspegi ezezkor honetan eragin handia eduki zuten Arthurren txikitako bizipenek ere. Schopenhauerrek bere baitan bilduz eta ezaugarri nartzisista, saihezkari eta eskizoide nabarmenak zituzten teoria filosofikoak garatuz erantzun zion ingurumenekoen hoztasun afektiboari.

Erreferentziak

- AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION (1994), *DSM IV: The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. Washington: American Psychiatric Association.
- AZURMENDI, JOXE (1989), *Schopenhauer, Nietzsche, Spengler, MIRANDEren pentsamenduan*. Susa.
- BLEULER, EUGEN (1911), *Dementia praecox. Gruppe der Eschizophrenien*. Gatzeleraz argitaratua (1993), Demencia Precoz. El grupo de las Esquizofrenias. Buenos Aires: Lumen-Hormé.
- BENJAMÍN, LORNA (1996), *Interpersonal diagnosis and treatment of personality disorders* (2nd Ed.). New York: Guilford Press.
- CLONINGER, ROBERT (1986), «A unified biosocial theory of personality and its role in the development of anxiety states». *Psychiatric Developments* 3: 167-226.
- FENICHEL, OTTO (1945), *The psychoanalytic Theory of Neurosis*. New York: W. W. Norton.
- GEIGER, TASHA, eta CRICK, NICKI (2001), «A developmental psychopathology perspective on vulnerability to personality disorders». In R. Ingram & J. Price (arg.), *Vulnerability to psychopathology: Risk across the lifespan*, New York: Guilford Press, 57-102 or.
- HORNEY, KAREN (1945), *Our inner conflicts*. New York: W.W. Norton.
- (1950), *Neurosis and human growth: The struggle toward self-realization*. New York: W.W. Norton.
- HUDSON, JENNIFER eta RAPEE, RON (2000), «The origins of social phobia». *Behavior Modification* 24: 102-129.
- JOHNSON, JEFFREY, COHEN, PATRICIA, CHEN, HENIAN, KASEN, STEPHANIE eta BROOK, JUDITH (2006), «Parenting behaviours associated with risk for offspring personality disorder during adulthood». *Archives of General Psychiatry* 63: 579-587.
- KAGAN, JEROME (1997), «Temperament and the reactions to unfamiliarity». *Child Development* 68: 139-143.
- KAGAN, JEROME, REZNICK, STEVEN eta SNIDMAN, NANCY (1988), «Biological bases of childhood shyness». *Science* 240: 167-171.
- KENDLER, KENNETH, NEALE, MICHAEL, KESSLER, RONALD, HEATH, ANDREW eta EAVES, LINDON (1992), «Major depression and generalized anxiety disorder. Same genes, (partly) different environments?». *Archives of General Psychiatry* 49: 716-722.
- KRETSCHMER, ERNST (1921), *Körperbau und Charakter*. Berlin: Springer-Verlag.
- MEYER, BJÖRN eta CARVER, CHARLES (2000), «Negative childhood accounts, sensitivity, and pessimism: A study of avoidant personality disorder features in college students». *Journal of Personality Disorders* 14: 233-248.
- MILLON, THEODORE eta MILLON, RENNÉ (1974), *Abnormal behavior and personality*. Philadelphia: Saunders.
- MORENO CLAROS, LUIS FERNANDO (ed. lit.) (1999), *Epistolario de Weimar (1806-1819): Selección de cartas de Johanna, Arthur Schopenhauer y Goethe*. Madrid: Valdemar.
- MOREY, LESLIE, GUNDERSON, JOHN, QUIGLEY, BRIAN, SHEA, TRACIE, SKODOL, ANDREW, MCGLASHAN, THOMAS, STOUT, ROBERT eta ZANARINI, MARY (2002), «The representation of borderline, avoidant, obsessive-compulsive, and schizotypal personality disorders by the five-factor model». *Journal of Personality Disorders* 16: 215-234.
- ORGANIZACIÓN MUNDIAL DE LA SALUD (1992), *CIE 10: Trastornos mentales y del comportamiento. Décima Revisión de la Clasificación Internacional de las Enfermedades*. Madrid: Meditor.

- RETTEW, DAVID, ZANARINI, MARY, YEN, SHIRLEY, GRILO, CARLOS, SKODOL, ANDREW, SHEA, TRACIE, MCGLASHAN, THOMAS, MOREY, LESLIE, CULHANE, MELISSA eta GUNDERSON, JOHN (2003), «Childhood antecedents of avoidant personality disorder: A retrospective study». *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* **42**: 1122-1130.
- ROBIN, JOANNA, COHAN, SHARON, HAMBRICK, JAMES eta ALBANO, ANNE MARIE (2007), «Avoidant personality disorder». In M. Reinecke & A. Freeman (arg.), *Personality disorders in children and adolescents*, New York: Plenum, 611-637 or.
- SCHOPENHAUER, ARTHUR (1993a), *Arte del buen vivir y otros ensayos*. (Itzultzailea: Eduardo Gómez Bauer). Madrid: EDAF.
- (1993b), *El amor, las mujeres y la muerte*. (Itzultzailea: Miguel Urquiola). Madrid: Biblioteca EDAF.
- (1999), *Mundua nahimen eta errepresentazio gisa*. (Itzultzailea: Xabier Mendiguren Bereziartua). Bilbo: Gestingraf L.B.A. (Jatorrizko bertsioa lehenengo aldiz 1818/19an argitaratua).
- (2006), *Parerga y Paralipomena*. (Itzultzailea: Pilar López de Santamaría). Madrid: Trotta. (Jatorrizko bertsioa lehenengo aldiz 1851n argitaratua).
- (2009), *El arte de conocerse a sí mismo*. (Itzultzailea: Fabio Morales). Madrid: Alianza.
- SPIERLING, VOLKER (2010), *Arthur Schopenhauer*. (Itzultzailea: Jose Antonio Molina Gómez). Barcelona: Herder.
- TURNER, SAMUEL, BEIDEL, DEBORAH eta WOLFF, PATRICIA (1996), «Is behavioural inhibition related to the anxiety disorders?». *Clinical Psychology Review* **16**: 157-172.